

POSTANOWIENIE

Dnia 29 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie **P.B. i R.S.**

skazanych z art. 286 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 29 kwietnia 2026 r.

w przedmiocie wniosku obrońcy o wyłączenie sędziego SN P.K.

od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego SN S.S.

(KRI 1070)

od rozpoznania kasacji obrońcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie

z dnia 1 marca 2024 r., sygn. akt III Ka 275/23

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Rzeszowie

z dnia 2 października 2020 r., sygn. akt II K 725/12

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

wniosek pozostawić bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Przed Sądem Najwyższym zawisła sprawa z kasacją obrońcy skazanych P.B. i R.S. od wskazanego wyżej wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie. Sprawa niniejsza została zarejestrowana pod sygn. akt III KK 112/25 i przydzielona do referatu sędziego SN S.S. (k. 24). Obrońca skazanych, 3 czerwca 2025 r. (data

prezentaty sądowej) złożyła do tegoż sądu „Wniosek o wyłączenie sędziego od rozpoznania sprawy”, powołując się na wystąpienie wobec sędziego SN S.S. przesłanek z art. 41 § 1 k.p.k. (32). Wniosek ten został zarejestrowany w kontrolce KRI pod nr 1070 i przydzielony do referatu sędziego SN P.K. (k. 38).

Obrońca skazanych, adw. P.M., złożyła następnie wniosek o wyłączenie tego sędziego od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego SN S.S., kwestionując procedurę jego powołania na urząd sędziego, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na mocy ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), co w jej mniemaniu, uzasadnia wątpliwości co do bezstronności wskazanego sędziego i prowadzi do wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o wyłączenie uznać należy za niedopuszczany, gdyż odwołuje się do twierdzeń niezgodnych z ustawą zasadniczą.

Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Uzasadnienie twierdzenia o istnieniu wątpliwości co do bezstronności sędziego musi odnosić się do takiego zachowania lub postawy sędziego na sali rozpraw lub poza nią, względnie innych okoliczności o charakterze faktycznym, z których mogłoby wynikać, że sędzia jest, czy też nawet może być, w określony sposób nastawiony do uczestników postępowania lub do sprawy, co w rezultacie byłoby realnym zagrożeniem dla sprawiedliwego jej rozstrzygnięcia. Podstawa wyłączenia sędziego przewidziana w art. 41 § 1 k.p.k. materializuje się zatem jedynie wówczas, gdy z pewnych okoliczności faktycznych można wywodzić przekonanie, że zachodzą wobec sędziego wątpliwości co do bezstronności, a więc, że pomiędzy podnoszonymi okolicznościami, mającymi charakter rzeczywisty i obiektywny, a rozstrzygnięciem sprawy przez określonego sędziego zachodzi związek funkcjonalny. Uzasadniona wątpliwość co do bezstronności sędziego, w

rozumieniu art. 41 § 1 k.p.k., zachodzi bowiem zawsze *in concreto*, a nie *in abstracto*.

Treść wniosku obrońcy skazanych nie pozwala natomiast na konstatację, że w odniesieniu do osoby SSN P.K. zachodzą poddające się merytorycznej ocenie podstawy określone w art. 41 § 1 k.p.k., nakazujące jego odsunięcie od procedowania w przedmiocie wniesionego w tej sprawie wniosku o wyłączenie innego sędziego Sądu Najwyższego. Jako podważająca bezstronność tego sędziego w rozumieniu analizowanego przepisu okoliczność nie może być rozważany w ogóle fakt, iż P.K. na stanowisko sędziego SN został powołany przez Prezydenta RP na wniosek KRS uformowanej zgodnie z przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2018, poz. 3), której status kwestuje aktualnie wskazana obrońca. Należy bowiem zauważyć, że w obowiązującym porządku prawnym, kwestionowany przez obrońcę system powoływania sędziów był i nadal jest jedynym istniejącym. Z natury rzeczy zatem nie można zakwalifikować do kategorii określonej w art. 41 § 1 k.p.k. okoliczności należącej do obowiązującego porządku ustrojowego.

Podkreślenia wymaga również fakt, że art. 41 § 1 k.p.k. częściowo został uznany za niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 marca 2020 r., sygn. akt P 22/19 (Dz.U.2020.413). Zgodnie z tym wyrokiem wymieniony wyżej przepis utracił moc w zakresie, w jakim dopuszczał rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U.2019.84). W tym stanie rzeczy, skoro obecnie obowiązujące przepisy regulujące kwestie powołania na stanowisko sędziego nie mogą być przedmiotem badania w przykazie okoliczności z art. 41 § 1 k.p.k. z powodu niekonstytucyjności, wniosek o wyłączenie sędziego, w którym podano w wątpliwość bezstronność sędziego na tej właśnie podstawie, że zakwestionowano okoliczności towarzyszące jego powołaniu na stanowisko sędziego, musi być uznany niedopuszczalny w kontekście obowiązującego porządku prawnego.

Nieskutecznie obrońca w swej argumentacji nawiązała do uchwały Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2000 r., BSA-I-4110-1/2020, jako mającej wspierać jej wniosek skoro akt ten – na mocy wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, który orzekł, iż wskazana uchwała połączonych izb Sądu Najwyższego, jest niezgodna z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji, art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności – utracił charakter wiążący. Również więc i ta okoliczność, nie może aktualnie stanowić możliwej podstawy uzasadniającej wniosek o wyłączenie sędziego. Przypomnieć również należy, że zgodnie z art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne, co oznacza, iż wiążą strony, także wszystkie sądy, nie wyłączając Sądu Najwyższego.

Nie istnieje zresztą żadna relacja łącząca okoliczności przewidziane w art. 41 § 1 k.p.k. z uchybieniem przewidzianym w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., co wynika już z treści art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k., a nadto z przywołanego w poprzednim akapicie wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Uchybienie z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. może być bowiem sensownie łączone wyłącznie z wadliwością ukształtowania składu w sensie ilościowym, względnie z ukształtowaniem składu przez sędziów, którzy nie mieli ustrojowych kompetencji do rozpoznawania określonych kategorii spraw. Takie też było utrwalone przez lata orzecznictwo Sądu Najwyższego w tym zakresie (zob. np. uchwałę SN z 24 maja 1995 r., I KZP 15/95, wyrok SN z 24 sierpnia 2011 r., III KK 213/11).

Z tych względów, uznając argumentację obrońcy za ustrojowo niedopuszczalną i nie mającą związku z art. 41 § 1 k.p.k., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[WB]

[a.ł.]

